

Επιχειρησιακός σχεδιασμός της εκκένωσης: Ο ρόλος των ΟΤΑ

Γεώργιος Φουντάς¹, Ασπασία Καραμάνου²

1. Εντεταλμένος σύμβουλος Πολιτικής Προστασίας Περιφέρειας Αττικής

2. Πολιτικός Μηχανικός Ph.D, Προϊσταμένη Τμήματος Πολιτικής Προστασίας ΠΕΚΤ

1. Εισαγωγή

Οι φυσικές καταστροφές είναι τόσο παλιές όσο και ο κόσμος. Από τον κατακλυσμό του Νώε, την καταστροφή της Ατλαντίδας ή την έκρηξη του ηφαιστείου στην Πομπηία, οι καταστροφές χρονολογούνται από τις εποχές που ο άνθρωπος προσπαθούσε κυρίως να προσαρμοστεί στο φυσικό περιβάλλον και όχι να δαμάσει τις δυνάμεις της φύσης και συνεχίζονται σε όλη την ιστορία της ανθρωπότητας που είναι γεμάτη από ιδιαίτερα καταστρεπτικά γεγονότα, μερικά από τα οποία «αφάνισαν» και ολόκληρους πολιτισμούς. Στην εποχή μας οι φυσικές καταστροφές αναδεικνύονται σε σύγχρονη μάστιγα και τροχοπέδη για την ανάπτυξη. Οι επιπτώσεις τους είναι τεράστιες και παρουσιάζονται σ' όλο και μεγαλύτερες χωρικές κλίμακες, πρωτόγνωρες μέχρι τώρα και επηρεασμό ευρύτερων χωρικών συστημάτων.

Η θωράκιση των κοινοτήτων από τις φυσικές καταστροφές αποτελεί πλέον ένα σημαντικό θέμα και των διεθνών οργανισμών σε μια προσπάθεια δημιουργίας ενός «ασφαλέστερου» κόσμου. Η βιβλιογραφία και η πρακτική πλέον υποστηρίζουν μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την αντιμετώπιση των καταστροφών και την ασφαλή συμβίωση με τους φυσικούς κινδύνους, με την αυτό-οργάνωση των κοινοτήτων, την αειφορική ανάπτυξη, την κοινωνική μέριμνα κτλ. Η **εκκένωση** μιας περιοχής που πλήττεται από ένα καταστρεπτικό γεγονός αποτελεί μια συνήθη στρατηγική στη διαχείριση έκτακτης ανάγκης που δημιουργείται.

2. Ορισμός – Σκοπός

Η Εκκένωση περιλαμβάνει τη σχεδιασμένη, ομαλή και συντονισμένη κυκλοφορία των ατόμων από μια ανασφαλή ή ενδεχομένως μη ασφαλή τοποθεσία σε μία ασφαλέστερη τοποθεσία και την ενδεχόμενη επιστροφή τους. Πρόκειται για ένα από τα πιο σημαντικά μέτρα για το μετριασμό των επιπτώσεων σε ανθρώπινες απώλειες και βλάβες υγείας από μια φυσική καταστροφή.

Πρωταρχική κινητήρια δύναμη για την εκκένωση αποτελεί η ασφάλεια των κοινοτήτων. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η διαδικασία της εκκένωσης εμπεριέχει κινδύνους, τόσο για τους πολίτες που απομακρύνονται όσο και για το προσωπικό των εμπλεκόμενων οργανισμών έκτακτης ανάγκης.

Η εκκένωση αποτελεί μια πολύπλοκη διαδικασία λήψης αποφάσεων σε συνθήκες υψηλής αβεβαιότητας, που απαιτεί τη συνεργασία, το συνδυασμό και την ανταλλαγή γνώσεων από διάφορους επιστημονικούς κλάδους (γεωγραφία, νομική, μηχανική, κοινωνιολογία κ.τ.λ.) προκειμένου η εφαρμογή της να είναι αποδοτική.

Για το σκοπό αυτό στην κείμενη βιβλιογραφία έχουν αναπτυχθεί και προτείνονται για χρήση διάφορα εξειδικευμένα εργαλεία και μοντέλα λήψης αποφάσεων (πχ το μοντέλο PESTLE Political, Environment, Social, Technology, Legislation, Economic).

3. Στάδια Εκκένωσης

Η εκκένωση περιλαμβάνει πέντε στάδια ως εξής:

- i. **Απόφαση Εκκένωσης** (*Decision to Evacuate*) όπου οι αρμόδιοι ιθύνοντες αναλύουν την υφιστάμενη κατάσταση, κάνουν μια εκτίμηση σχετικά με τα άτομα που εκτίθενται σε έναν φυσικό κίνδυνο, τις δυνητικές επιπτώσεις του και την αναγκαιότητα της εκκένωσης.
- ii. **Προειδοποίηση** (*Warning*) αναφέρεται στην ενημέρωση και την προειδοποίηση του πληθυσμού για την απειλή και τις κατάλληλες ενέργειες που απαιτούνται για τη μεταφορά τους σε πιο ασφαλή περιοχή.
- iii. **Υπαναχώρηση – Απόσυρση** (*Withdrawal*) αναφέρεται στην κυκλοφορία των εκτιθέμενων ατόμων από επικίνδυνες ή δυνητικά επικίνδυνες περιοχές σε πιο ασφαλείς.
- iv. **Καταφύγιο** (*Shelter*) αφορά στην παροχή χώρου καταφυγής σε ασφαλείς τοποθεσίες για την παροχή αρωγής και την κάλυψη των βασικών βιοτικών αναγκών (διατροφή, παροχή υγειονομικής περίθαλψης κτλ) των διακομιζόμενων πολιτών.
- v. **Επιστροφή** (*Return*) του πληγέντος πληθυσμού μετά από την αξιολόγηση της περιοχής της καταστροφής.

4. Τύποι εκκένωσης

Ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του κινδύνου, οι εκκενώσεις συνήθως ταξινομούνται σε δύο τύπους: την εθελοντική (*voluntary*) (θα συναντήσουμε και τον όρο συνιστώμενη) και την υποχρεωτική (*mandatory*).

Στην εθελοντική εκκένωση οι κάτοικοι μιας περιοχής στην οποία υπάρχει μια σημαντική δυνητική απειλή για τη ζωή και την υγεία τους λαμβάνουν την απόφαση να την εκκενώσουν ως μια συνειδητή επιλογή με βάση τις προσωπικές τους εκτιμήσεις.

Η υποχρεωτική εκκένωση λαμβάνει χώρα όταν επίκειται μια φυσική απειλή για την ασφάλεια των πολιτών, οι οποίοι θα πρέπει να εκκενώσουν την περιοχή σύμφωνα με τις οδηγίες και τις κατευθύνσεις των διαχειριστών έκτακτης ανάγκης.

Η έννοια “υποχρεωτική” δεν ταυτίζεται και με την “καταναγκαστική” αφού τα άτομα αποφασίζουν και σε αυτήν την περίπτωση με ελεύθερη βούληση αν θα εκκενώσουν την επικίνδυνη περιοχή και δεν επιβάλλεται η απομάκρυνση τους με τη βία. Όταν όμως επιλέγουν να μην εκκενώσουν πρέπει να είναι έτοιμα να αποδεχθούν τις συνέπειες αυτής της απόφασης οι οποίες μπορεί να είναι περιορισμένη ή καθόλου πρόσβαση σε τροφή, νερό ή βασικές υπηρεσίες αρωγής για μια εκτεταμένη χρονική περίοδο. Επιπλέον, οι άνθρωποι πρέπει να καταλάβουν ότι οι διασώσεις σε περιοχές που προηγουμένως έχουν εκκενωθεί μπορεί να μην είναι έγκαιρες ή δυνατές.

Σε κάποιες περιπτώσεις που η πιθανότητα του κινδύνου είναι μεν υψηλή, αλλά ο συγχρονισμός των δράσεων που απαιτούνται για την προστασία του πληθυσμού δεν είναι ακριβής ή προβλέψιμος, χρησιμοποιείται η εθελοντική εκκένωση ως προπομπός της υποχρεωτικής προκειμένου να μειωθεί ο αριθμός των ατόμων που πρέπει να μεταφερθούν.

Το μέτρο της εθελοντικής εκκένωσης μπορεί επίσης να ληφθεί και σε περιοχές που είναι επιρρεπείς σε υψηλά επίπεδα κυκλοφοριακής συμφόρησης, γεγονός που θα εμποδίζει τις δραστηριότητες μετριασμού των επιπτώσεων από τις δυνάμεις έκτακτης ανάγκης.

Παραμονή στις κατοικίες (Shelterinplace)

Μια συνήθης πρακτική που συχνά προκρίνεται ως εναλλακτική της εθελοντικής εκκένωσης είναι η παραμονή των ατόμων στις κατοικίες τους. Κατά περίπτωση, επιτρέπεται στους κατοίκους να καταφύγουν στο σπίτι τους με την οικογένεια ή φίλους τους εφόσον αυτή η επιλογή είναι ασφαλής για την υγεία και την προστασία της περιουσίας τους. Για παράδειγμα,

σε περίπτωση που οι εξωτερικές συνθήκες είναι επικίνδυνες και ακατάλληλες για την απομάκρυνση των πολιτών.

5. Ψυχολογική Αξιολόγηση του κινδύνου

Οι άνθρωποι σε καταστάσεις κινδύνου ενεργούν με βάση αυτό που θεωρούν και πιστεύουν ότι είναι το συμφέρον τους. Η ερμηνεία των φυσικών φαινομένων και η λήψη των αποφάσεων γίνεται με βάση την αντιληπτική τους ικανότητα, η οποία επηρεασμένη από μια ποικιλία παραμέτρων, συχνά δεν είναι ορθολογική, βασίζεται σε ευρετικούς μηχανισμούς που αγνοούν τους νόμους των πιθανοτήτων, οδηγώντας ακόμη και σε απρόβλεπτες συμπεριφορές. Οι τεχνοκρατικές μέθοδοι αξιολόγησης της πιθανότητας και των επιπτώσεων ενός φυσικού κινδύνου, οι οποίες βασίζονται σε μαθηματικά μοντέλα και στατιστικές εκτιμήσεις, δεν αντικατοπτρίζουν και τη γενική άποψη της κοινωνίας και δε θεωρούνται επαρκείς. Για παράδειγμα σε περιοχές που οι φυσικές καταστροφές είναι συχνές, αυτές δεν αντιμετωπίζονται από τα άτομα ως τυχαία φαινόμενα, αλλά ως προβλέψιμα και περιοδικά, ή σύμφωνα με μια κοινή άποψη, εάν μια μεγάλη καταστροφή συμβεί σε ένα έτος, είναι απίθανο να συμβεί και το επόμενο ή θεωρείται ότι οι δομικές κατασκευές προστασίας αποκλείουν εντελώς την πιθανότητα του κινδύνου κτλ.

Η διεθνής εμπειρία δείχνει ότι η μαζική εκκένωση μπορεί να προκαλέσει άγχος και στρες και να οδηγήσει τον πληθυσμό σε ακραίες αντιδράσεις όπως: πανικό, απροθυμία συμμόρφωσης στις οδηγίες των επίσημων αρχών, παρακώληση οργανωμένων δράσεων έκτακτης ανάγκης με λανθασμένους αυτοσχεδιασμούς έντασης, φόβο, καχυποψία, σύγχυση κτλ, οι οποίες δύναται να οδηγήσουν ακόμη και σε ανθρώπινες απώλειες. Η έλλειψη εμπιστοσύνης στις αρχές που οφείλεται σε ψευδείς συναγερμούς, η προηγούμενη έκθεση σε φυσικούς κινδύνους και το εισόδημα, είναι οι κύριες αιτίες επικινδυνότητας που μελετώνται στη σχετική βιβλιογραφία.

Έτσι, για τη λήψη της απόφασης εκκένωσης δεν θα πρέπει να υποτιμάται από τους αρμόδιους ιθύνοντες η ψυχολογική αξιολόγηση των φυσικών κινδύνων, η οποία εστιάζει στην υποκειμενική διάσταση της ανθρώπινης αντίληψης. Απαιτούνται ολοκληρωμένες λύσεις προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης κουλτούρας έκτακτης ανάγκης για τη βελτίωση της αντίληψης του πληθυσμού, προκειμένου η εκκένωση να μπορεί να είναι ένα γρήγορο και αποτελεσματικό μέτρο ενάντια σε μια φυσική απειλή.

6. Επιχειρησιακά σχέδια εκκένωσης και ανάλυση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων

Δεδομένης της πολυπλοκότητας στη διαχείριση της διαδικασίας της εκκένωσης, χαράσσονται στρατηγικές και καταρτίζονται επιχειρησιακά σχέδια ετοιμότητας. Πρόκειται για προκαθορισμένα χρονοδιαγράμματα και προγράμματα δυνατών ενεργειών, με τα οποία καθορίζονται οι μελλοντικοί στόχοι, επιλέγεται η καταλληλότερη λύση και προσδιορίζονται τα απαραίτητα μέσα μέσω διαβουλεύσεων με ένα ευρύ φάσμα εξειδικευμένων ενδιαφερόμενων φορέων και η ανάπτυξή τους στο χρόνο για το βέλτιστο συντονισμό των δράσεων τους και την ασφάλεια των πολιτών.

Ο σχεδιασμός ετοιμότητας δύναται να μειώσει τη σύγχυση, να ενισχύσει το συντονισμό και να βελτιστοποιήσει τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, προάγοντας ποιοτικές και αποδεκτές αποφάσεις από τα συμβαλλόμενα μέρη (εμπλεκόμενους οργανισμούς έκτακτης ανάγκης και πληθυσμό).

Αποφάσεις που δεν γίνονται αποδεκτές από τους συμμετέχοντες οργανισμούς έκτακτης ανάγκης, μπορεί να οδηγήσουν σε συγκρούσεις και το συντονισμό σε αποτυχία. Αποφάσεις που δε γίνονται αποδεκτές από τον πληθυσμό μπορεί ακόμη και να πυροδοτήσουν την απόσυρση

στην υποστήριξη και την πίστη σε βασικούς φορείς λήψης αποφάσεων με αποτέλεσμα να προκληθούν ακυβέρνητες και παράλογες κοινωνικές αντιδράσεις.

Η αναγνώριση των παραμέτρων που υπεισέρχονται στην ανάλυση του σχεδιασμού ετοιμότητας σε μια πιθανή εκκένωση, αποτελεί το πρώτο και πλέον απαραίτητο βήμα προκειμένου να υιοθετηθούν οι κατάλληλες και αποτελεσματικές στρατηγικές αντιμετώπισης. Μια ενδεικτική καταγραφή αυτών των παραμέτρων οι οποίοι πρέπει να ληφθούν υπόψη στην κατάρτιση των σχεδίων δράσης είναι:

- Υφιστάμενες νομοθετικές ρυθμίσεις (πχ αρμόδιος για τη λήψη της απόφασης εκκένωσης και διαδικασία και την επίτευξη του σκοπού, εξουσίες των διαχειριστών έκτακτης ανάγκης, ρόλοι και αρμοδιότητες, οργανισμοί που συμμετέχουν στις επιχειρήσεις κτλ).
- Οι πολιτικές και οικονομικές συνέπειες που συνεπάγεται η λήψη της απόφασης εκκένωσης (πχ στις τοπικές επιχειρήσεις ή στον τουρισμό κτλ).
- Καθορισμός ασφαλών χώρων προσωρινής συγκέντρωσης του πληθυσμού που δεν μπορούν ή δεν είναι δυνατόν ν' απομακρυνθούν με ιδία μέσα και μέθοδοι μεταφοράς του (πχ ιδιωτικά ή δημόσια οχήματα, σιδηροδρομικό δίκτυο κτλ.).
- Καθορισμός χώρων καταφυγής του πληθυσμού εκτός της πληγείσας περιοχής (πχ χώροι ορισμένοι από τους αρμόδιους κρατικούς φορείς, ξενοδοχειακές μονάδες, σπίτια φίλων και συγγενών, εξοχικά ή δεύτερη κατοικία κτλ.).
- Αναγνώριση των χαρακτηριστικών και παραγόντων επικινδυνότητας ενός φυσικού κινδύνου, που υπεισέρχονται στη διαδικασία λήψης αποφάσεων για την εφαρμογή του μέτρου της εκκένωσης (πχ γενεσιουργά αίτια, διάρκεια εκδήλωσης, βαθμός ελέγχου, προβλεψιμότητας και δυνητικής πρόβλεψης). Διαφορετικοί κίνδυνοι ενδέχεται να απαιτήσουν συγκεκριμένες αποφάσεις.
- Κρίσιμες εγκαταστάσεις και υποδομές (νοσοκομεία, μονάδες φροντίδας ηλικιωμένων, σχολεία και παιδικοί σταθμοί κτλ).
- Το δημογραφικό προφίλ της κοινότητας (πχ άτομα με ειδικές ανάγκες, ηλικιωμένοι, πολυμελείς οικογένειες, τουρίστες, άστεγοι, εισόδημα πολιτών κτλ).
- Διαθέσιμα συστήματα διαχείρισης πληροφοριών και επικοινωνιών προκειμένου να εξασφαλισθεί η έγκαιρη και έγκυρη ροή πληροφοριών μεταξύ των οργανισμών που λαμβάνουν μέρος στις επιχειρήσεις εκκένωσης.
- Μέθοδοι ενημέρωσης του πληθυσμού και αποστολής προειδοποιητικών μηνυμάτων για την κατεύθυνση των ενεργειών του και τη λήψη μέτρων αυτοπροστασίας (πχ ειδοποιήσεις πόρτα – πόρτα, αποστολή μαζικών e-mail ή sms, ανακοινώσεις σε ιστοσελίδες, διανομή φυλλαδίων, τοπικά κοινωνικά ΜΜΕ, ενημερωτικά δελτία, σειρήνες προειδοποίησης και μεγαφωνικές εγκαταστάσεις σε βασικά σημεία της πόλης, δημόσια σημεία αναφοράς για την ενίσχυση του τοπικού προσανατολισμού κτλ).
- Αναλύσεις κόστους και χρηματοδοτικοί πόροι (πχ κόστος για υποδοχή των ατόμων σε ασφαλή καταφύγια, διαχείριση εξωτερικής βοήθειας κτλ.).
- Πολιτική διαχείρισης κατοικίδιων ζώων (πχ ευθύνες του ιδιοκτήτη, συνθήκες μεταφοράς, ειδικές ρυθμίσεις για τα κατοικίδια των ατόμων με αναπηρίες κτλ).
- Αστυνόμευση της περιοχής που εκκενώνεται προκειμένου να προστατευθεί η περιουσία των πολιτών καθώς και να περιορίζεται ή/και να ελέγχεται η πρόσβαση από μη εξουσιοδοτημένα άτομα.
- Βασικές οδηγίες ετοιμότητας και αυτοπροστασίας προς τον πληθυσμό (πχ εξοπλισμός του κιτ εκκένωσης με συνταγογραφούμενα φάρμακα και γυαλιά οράσεως, ειδικές προμήθειες για βρέφη, ηλικιωμένους ή άτομα με ειδικές ανάγκες, σημαντικά προσωπικά έγγραφα, ατομικά τηλεφωνικές επαφές είδη προσωπικής περιποίησης κτλ).

7. Χρονοδιάγραμμα ενεργειών, Ζώνες Εκκένωσης & Οδοί Διαφυγής

Η εκκένωση είναι ένα μέτρο ιδιαίτερα χρήσιμο για την μείωση των ανθρώπινων απωλειών, αλλά εξαιρετικά δαπανηρό. Επίσης, το απαιτούμενο χρονικό διάστημα που απαιτείται προκειμένου ο πληθυσμός να φθάσει σε ασφαλές μέρος είναι κρίσιμης σημασίας παράγοντας προκειμένου η εκκένωση να θεωρηθεί ως αποτελεσματική.

Έτσι, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του πιθανού κινδύνου και την επιδεκτικότητα της περιοχής, η εκκένωση μπορεί να είναι άμεση (immediate) με περιορισμένο ή καθόλου χρόνο προετοιμασίας του πληθυσμού ή μπορεί να επιτρέπει επαρκή χρόνο για την προειδοποίηση των πολιτών (pre-warned). Επίσης η λήψη της απόφασης εκκένωσης μπορεί να προκρίνεται είτε ως ένα προληπτικό μέτρο πριν την εκδήλωση των επιπτώσεων ενός φυσικού φαινομένου (pre – impact) (πχ περίπτωση ενός τυφώνα), είτε ως ένα μέτρο απόκρισης της κοινότητας για τον μετριασμό των επιπτώσεων ενός φυσικού φαινομένου (post – impact) (πχ περίπτωση σεισμικού κινδύνου που προκαλούνται σοβαρές βλάβες στις οικοδομήσιμες δομές).

Στην κατάρτιση των σχεδίων δράσης ένα χρονοδιάγραμμα στο οποίο ορίζονται σαφώς τα χρονικά βήματα σε μια διαδικασία εκκένωσης παρέχει στους διαχειριστές έκτακτης ανάγκης σημαντικό πλεονέκτημα στην κατανόηση των χρονικών απαιτήσεων για την ολοκλήρωση κάθε σταδίου και συνεπώς στην υποστήριξη της διαδικασίας λήψης αποφάσεων για την εύρεση της βέλτιστης λύσης.

Σύμφωνα με το συμβατικό μοντέλο των 4 βημάτων του σχεδιασμού ετοιμότητας της εκκένωσης τα χρονικά διαστήματα τα οποία πρέπει να συμπεριληφθούν στο χρονοδιάγραμμα είναι:

1. **Χρόνος απόφασης (decision time)** δηλαδή το χρονικό διάστημα που απαιτείται προκειμένου να ληφθεί μια τεκμηριωμένη απόφαση για την εκκένωση. Ο υπολογισμός αυτός θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει το χρόνο για την ανίχνευση και τον έλεγχο των δυνητικών επιπτώσεων ενός φυσικού κινδύνου, την κινητοποίηση και ανάπτυξη των πόρων.
2. **Χρόνος προειδοποίησης (warning time)** δηλαδή το χρονικό διάστημα που χρειάζεται προκειμένου να ενημερωθεί η κοινότητα για τη λήψη της απόφασης εκκένωσης και τους κινδύνους που την απειλούν.
3. **Χρόνος απόσυρσης (withdrawal time)** δηλαδή το χρονικό διάστημα που απαιτείται ώστε τα άτομα που εκτίθενται σε έναν φυσικό κίνδυνο να μεταφερθούν σε ασφαλέστερη τοποθεσία. Ο χρόνος αυτός είναι το σύνολο των εξής επί μέρους χρονικών διαστημάτων:
 - α) “αποχώρησης” (leave time) ή “αντίδρασης” (reaction time) ή ατομικός χρόνος προετοιμασίας (individual preparation time) δηλαδή του χρονικού διαστήματος που χρειάζονται οι άνθρωποι προκειμένου ν’ ασφαλίσουν το σπίτι τους και να ετοιμαστούν να φύγουν,
 - β) “ταξιδιού” (travel time) δηλαδή του χρονικού διαστήματος που απαιτείται ώστε ένα άτομο ή ένα όχημα να ταξιδέψει από την περιοχή εκκένωσης σε πιο ασφαλή περιοχή,
 - γ) “τελευταίου ενός σημείου” (time past a point) δηλαδή το χρονικό διάστημα που απαιτείται προκειμένου να απομακρυνθούν όλα τα άτομα από την πληγείσα περιοχή.
4. **Χρόνος καταφυγής (shelter time)** δηλαδή το χρονικό διάστημα που απαιτείται προκειμένου τα άτομα να βρουν καταφύγιο στην ασφαλέστερη τοποθεσία που μετακινήθηκαν.

Πιο καταλυτικό θεωρείται το χρονικό διάστημα της απόσυρσης, αφού η μεταφορική ικανότητα του υφιστάμενου οδικού δικτύου αδυνατεί να καλύψει τις αυξημένες ανάγκες που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια της εκκένωσης.

Ο κυκλοφοριακός φόρτος εξαιτίας του μετακινούμενου πληθυσμού και των οχημάτων έκτακτης ανάγκης, οι μεταβολές στη συνήθη συμπεριφορά των οδηγών λόγω του πανικού, το γεγονός ότι κάποια σημεία του οδικού δικτύου καθίστανται μη λειτουργικά λόγω των βλαβών που πιθανά να έχουν υποστεί κτλ είναι μόνο μερικοί από τους λόγους που επιβαρύνουν την κατάσταση κατά τη διάρκεια της εκκένωσης.

Για τους σκοπούς της αποτελεσματικής διαχείρισης και συντονισμού της διαδικασίας της εκκένωσης, είναι χρήσιμο η πληττόμενη περιοχή να χωρίζεται σε ζώνες εκκένωσης με μια κύρια ασφαλή οδό διαφυγής για κάθε ζώνη. Χρήσιμο είναι επίσης να καθορίζονται και εναλλακτικές οδοί διαφυγής.

Μια συνήθης ακολουθούμενη μεθοδολογία που προτείνεται στο σχεδιασμό για τον υπολογισμό της του κυκλοφοριακού φόρτου ανάλογα με τις συνθήκες της διαδρομής των οδών διαφυγής απεικονίζεται στον κάτωθι πίνακα:

Συνθήκες Διαδρομής	Ικανότητα (άτομα ανά ώρα και λωρίδα κυκλοφορίας)
Κανονική – Αίθριος καιρός με κανονικές συνθήκες ελέγχου κυκλοφορίας	600 (μέση ταχύτητα 40 km/h)
Ενισχυμένη – Οι υπηρεσίες αντιμετώπισης καταστάσεων εκτάκτου ανάγκης παρεμβαίνουν για τη βελτίωση της κυκλοφορίας.	800 (μέση ταχύτητα 50km/h)
Διαταραγμένη – Ισχυρές βροχοπτώσεις με πιθανές βλάβες των οχημάτων ή άλλα ατυχήματα, μικρές, μικρές πλημμύρες στο δρόμο κλπ.	300 (μέση ταχύτητα 2km/h)
Αποκλεισμένη – Κυκλοφοριακή Συμφόρηση. Η διαδρομή εκκένωσης είναι κλειστή από τα νερά των πλημμυρών, των επιπτώσεων μιας πυρκαγιάς, μεγάλης κλίμακας κατολίσθησης, ισχυρών ανέμων κλπ. Μια εναλλακτική διαδρομή διαφυγής ή μεταφορικό μέσο μπορεί να απαιτηθεί.	100 (μέση ταχύτητα 5km/h)

Από το 1970 στη διεθνή βιβλιογραφία διάφορες αναλύσεις και μοντέλα προσομοίωσης έχουν αναπτυχθεί και εφαρμόζονται για την μοντελοποίηση των δραστηριοτήτων της εκκένωσης και την εκτίμηση του απαιτούμενου χρόνου με στόχο την υποστήριξη της διαδικασίας λήψης αποφάσεων.

8. Οι Εθνικές ρυθμίσεις στην εφαρμογή του μέτρου της εκκένωσης

Στη χώρα μας οι θεσμικές ρυθμίσεις σε σχέση με τη διαδικασία της εκκένωσης αναφέρονται στο άρθρο 18 του σχετικά πρόσφατου Ν.3613/2007, συμπληρώνοντας τις υφιστάμενες

νομοθετικές ρυθμίσεις περί “πολιτικής προστασίας” (Ν. 3013/2003, ΥΑ 1299/2003) Οι εν λόγω διατάξεις για την εκκένωση του πληθυσμού εξαιτίας μιας εξελισσόμενης ή επικείμενης καταστροφής ψηφίστηκαν μετά τις καταστρεπτικές πυρκαγιές στην Πελοπόννησο και την Εύβοια, κατά τη διάρκεια των οποίων απαιτήθηκε σε αρκετές περιπτώσεις η εκκένωση επισφαλών περιοχών και δυστυχώς χωρίς να αποφευχθούν οι ανθρώπινες απώλειες.

Ο όρος που χρησιμοποιείται στην Ελληνική Ορολογία είναι αυτός της «**Οργανωμένης Απομάκρυνσης Πολιτών**»/ΟΑΠ», προφανώς προκειμένου να δώσει έμφαση στη λέξη «οργανωμένη».

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποτελεί το βασικό σημείο αναφοράς στο σχεδιασμό εκκένωσης αφού η τοπική γνώση, η εμπειρία και η κατανόηση της κοινότητας και των υφιστάμενων σχέσεων, αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για την αποδοτικότητα του μέτρου της εκκένωσης. Εντούτοις, η επικοινωνία και η υποστήριξη του σχεδιασμού από όλους τους περιφερειακούς εμπλεκόμενους φορείς, τίθεται ως απαραίτητη προϋπόθεση προκειμένου να αυξηθεί η συνοχή, η ενίσχυση των σχέσεων συνεργασίας και η ελαχιστοποίηση της σύγχυσης και των χρονικών καθυστερήσεων που συχνά παρατηρούνται στη λήψη του μέτρου της ΟΑΠ. Για το σκοπό αυτό καθώς και για την υποβοήθηση του σχεδιασμού από τους εμπλεκόμενους οργανισμούς έκτακτης ανάγκης, η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας/ΓΓΠΠ εκδίδει αναλυτικές κατευθυντήριες οδηγίες για τον κίνδυνο των δασικών πυρκαγιών και αντίστοιχα ο Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού/ΟΑΣΠ για τον σεισμικό κίνδυνο.